

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Aleja Piłsudskiego 8
90-051 Łódź, P - 73
Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO/61-7/05/AS

Łódź, dnia 14 marca 2005 r.

DECYZJA Nr RŁO 9/2005

Na podstawie art. 23c ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r., Nr 86, poz. 804; Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004 r., Nr 93, poz. 891; Nr 96, poz. 959) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002 r., Nr 18 poz. 172; Dz. U. z 2003 r., Nr 6 poz. 68) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Grażynie Klimczak zamieszkałej w Łodzi przy ul. Ajnenkiela 20 prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą Wiedza Wojewódzki Ośrodek Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych w Łodzi

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wskazaną w art. 23a ust. 1 i 2 w. w. ustawy, bezprawne, godzące w interesy konsumentów działanie przedsiębiorcy polegające na:

na naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez brak podania we wzorcu umowy do wiadomości konsumentów, iż rzeczywistym podmiotem praw i obowiązków stosunków prawnych powstałych na podstawie umów zawartych w Wojewódzkim Ośrodku Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych Wiedza jest Grażyna Klimczak zamieszkała w Łodzi przy ul. Ajnenkiela 20

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

Uzasadnienie

I. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w ramach przeprowadzonego w terminie od 9 września 2004 r. do 25 października 2004 r. badania wzorców umownych na rynku usług nauczania języków obcych w województwie łódzkim i świętokrzyskim, zbadał wzorce umowne oraz materiały reklamowe stosowane przez Grażynę Klimczak zamieszkałą w Łodzi przy ul. Ajnenkiela 20 (zwana dalej Grażyną Klimczak) prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Wiedza Wojewódzki Ośrodek Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych (zwana dalej Ośrodek Wiedza).

Analiza powyższych dokumentów wykazała, iż Grażyna Klimczak może naruszać przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U.

z 2003 r., Nr 86, poz. 804; Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004 r., Nr 93, poz. 891; Nr 96, poz. 959) – zwana dalej ustawą o ochronie (...).

Z uwagi na powyższe, w dniu 13 stycznia 2005 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej Prezesem Urzędu) mocą postanowienia nr 1/61-7/05 wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez Grażynę Klimczak zamieszkałą w Łodzi przy ul. Ajnenkiela 20 praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na:

bezprawnym, godzącym w interesy konsumentów działaniu polegającym na naruszeniu obowiązku udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez brak podania we wzorcu umowy do wiadomości konsumentów, iż rzeczywistym podmiotem praw i obowiązków stosunków prawnych powstałych na podstawie umów zawartych w Wojewódzkim Ośrodku Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych Wiedza jest Grażyna Klimczak, co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...).

Odpowiadając na postawiony zarzut Grażyna Klimczak oświadczyła, iż usuwa przeszkodę jaka powstała w dokumentacji i naruszyła obowiązek udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. W obowiązującym od 1 lutego 2005 r. regulaminie zawartym w Ankiecie uczestnika kursu języka dodano dwa nowe punkty o treści:

1. Właścicielem Wojewódzkiego Ośrodka Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych „WIEDZA” z siedzibą w Łodzi, ul. Piotrkowska 232 jest Prezes – Grażyna Klimczak.

2. Prezes Grażyna Klimczak jest podmiotem praw i obowiązków stosunków prawnych powstałych na podstawie umów zawartych pomiędzy Wojewódzkim Ośrodkiem Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych „WIEDZA” a uczestnikami kursów językowych. Na dowód tego twierdzenia Grażyna Klimczak przedstawiła poprawioną Ankietę uczestnika kursu językowego (dowód: karty 19-20)

II. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Grażyna Klimczak jest wpisana do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi pod numerem 39960 (dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej; karta 15).

2. W celu zawarcia umowy Grażyna Klimczak korzysta z Ankiety uczestnika kursu językowego (zwana dalej Ankieta) zawierającej Regulamin Ośrodka Języków Obcych „WIEDZA” - zwany dalej Regulaminem - (dowód: wzorzec umowy; karta 14).

4. Ankieta oraz Regulamin nie zawierały informacji co do tego, iż podmiotem praw i obowiązków wynikających z zawartej w ramach Ośrodka Wiedza umowy jest w rzeczywistości Grażyna Klimczak (dowód: wzorzec umowy; karta 14).

5. W poprawionej Ankiecie w Regulaminie wprowadzono dwa nowe punkty o treści:

a. Właścicielem Wojewódzkiego Ośrodka Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych „WIEDZA” z siedzibą w Łodzi, ul. Piotrkowska 232 jest Prezes – Grażyna Klimczak.

b. Prezes Grażyna Klimczak jest podmiotem praw i obowiązków stosunków prawnych powstałych na podstawie umów zawartych pomiędzy Wojewódzkim Ośrodkiem Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych „WIEDZA” a uczestnikami kursów językowych (dowód: karta 20)

III. Prezes Urzędu ustalił następujący stan prawny:

1. Art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

2. Zgodnie z ust. 2 powołanego przepisu za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

3. Zgodnie z art. 43² § 1 k.c. przedsiębiorca działa pod firmą.

4. Art. 43³ § 2 k.c. stanowi, iż firma nie może wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia.

5. Art. 43⁴ k.c. stanowi, iż firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko. Nie wyklucza to włączenia do firmy pseudonimu lub określeń wskazujących na przedmiot działalności przedsiębiorcy, miejsce jej prowadzenia oraz innych określeń dowolnie obranych.

IV. Oceniając przedstawiony stan faktyczny i prawny organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) przesłankami zaistnienia zakazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów jest:

- 1 działanie przedsiębiorcy
- 2 noszące znamiona bezprawności
- 3 godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1 Jak zostało wykazane powyżej, Grażyna Klimczak jest wpisana do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi. Jest więc przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...).

Ad. 2 Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa zawartymi w różnych jego gałęziach oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Istotnym jest również fakt, iż bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych.

Art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie (...) zawiera przykładowy katalog działań, które są niedozwolonymi praktykami naruszającymi zbiorowe interesy konsumentów. Należy do nich naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Wywodzący się z zasady rzetelności i uczciwości kupieckiej obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji jest podstawowym obowiązkiem spoczywającym na przedsiębiorcy. Chodzi tu o informację dotyczącą kontraktu, jego podmiotu, przedmiotu i treści, oraz przedmiotu świadczenia, udzielaną na każdym etapie powstawania (stadium przedkontraktowe) i istnienia stosunku zobowiązaniowego. Konsument musi dokładnie wiedzieć, kto jest stroną umowy, jaka usługa jest mu oferowana oraz jakie prawa i obowiązki zarówno jego jak i przedsiębiorcy się z tym wiążą. Ponadto, również w czasie trwania stosunku prawnego przedsiębiorca winien przekazywać konsumentowi wszystkie istotne z punktu widzenia konsumenta informacje, na przykład dotyczące postępowania reklamacyjnego. Ustawodawca zakreślił prawo konsumenta do informacji bardzo szeroko, wskazując, iż powinna ona być nie tylko prawdziwa, ale i pełna oraz rzetelna. Informacja nie posiadająca choćby jednej z wyżej wskazanych cech, przy spełnieniu przesłanki 1 i 3, jest informacją stanowiącą praktykę naruszającą zbiorowe interesy

konsumentów. Obowiązek informowania konsumenta jest powszechnie łamany przez przedsiębiorców, co prowadzi do zachwiania równowagi stron kontraktu.

Analiza powołanych wcześniej przepisów prowadzi do następujących wniosków: Każdy przedsiębiorca winien działać pod firmą. Oznacza to, iż wszelkie czynności prawne w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej muszą być dokonywane pod tą firmą. Nie budzi wątpliwości, iż jedną z głównych czynności prawnych dokonywanych w ramach prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług jest zawieranie umów z klientami. Co za tym idzie, zawieranie umów musi się odbywać pod firmą.

Firma przedsiębiorcy, jak wskazuje art. 43³ k.c., pełni taką samą funkcję, jak imię i nazwisko osoby fizycznej. Co za tym idzie, musi być wystarczająco odmienna od innych firm, by nie wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia. Fakty, w odniesieniu do których firma nie może wprowadzać w błąd, zostały w przepisie art. 43³ k.c. wyliczone przykładowo. Co za tym idzie, należy przyjąć, iż firma nie może wprowadzać w błąd co do żadnych okoliczności prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę. Celem firmy jest więc umożliwienie identyfikacji podmiotu prawa, który występuje na rynku.

Art. 43⁴ k.c. stanowi, iż firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko, ale nie wyklucza to, dla większej precyzji i zwiększenia możliwości identyfikacji podmiotu, włączenia do firmy innych elementów, takich jak pseudonim, określenie wskazujące na przedmiot działalności, miejsce jej prowadzenia bądź innych określeń. Z uwagi na treść art. 43³ k.c., w przypadku niektórych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą włączenie innych elementów do firmy będzie niezbędne, tak by firma umożliwiała odróżnienie przedsiębiorcy od innych.

Mając na uwadze powyższe kwestie, należy przyjąć, iż nie jest dopuszczalnym, by w całym wzorcu umowy nie występowało wyraźne określenie, kto jest stroną zawieranej umowy. Grażyna Klimczak w Ankiecie oraz Regulaminie posługuje się jedynie nazwą Ośrodek Wiedza. Może to prowadzić do błędnego przekonania konsumentów, iż podmiotem zobowiązanym z niniejszej umowy jest właśnie Ośrodek Wiedza. Nie budzącym wątpliwości jest fakt, iż na gruncie obowiązujących przepisów kodeksu cywilnego, z uwagi na posiadanie zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych, jedynym podmiotem uprawnionym do zawarcia umowy jest osoba fizyczna, a nie firma, pod którą działa ona w obrocie. Konsument zawierający umowę zasługuje na szczególną ochronę, ponieważ jest słabszą stroną występującą w obrocie prawnym. Informacja co do tego, kto jest stroną zawieranej przez niego umowy jest podstawowa i bardzo istotna. Pewność obrotu i możliwość realizowania jakichkolwiek praw wynikających ze stosunku prawnego jest zagwarantowana tylko wtedy, gdy konsument wie, z kim zawiera umowę. W niniejszej sprawie Grażyna Klimczak posługiwała się we wzorcu umowy firmą, która bez wątplenia wprowadzała w błąd, ponieważ sugerowała, iż to Ośrodek Wiedza jest podmiotem praw i obowiązków płynących z zawartej umowy. W całym wzorcu nie występowało nigdzie stwierdzenie, że to Grażyna Klimczak była stroną umowy.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należy stwierdzić, iż przesłanka bezprawności została spełniona.

Ad. 3 Każde działanie bezprawne w ramach danego stosunku prawnego godzi w interesy drugiej strony kontraktu. Przepisy prawa o charakterze bezwzględnie obowiązującym wprowadzono bowiem do porządku prawnego po to, by chronić dobro zasługujące na ochronę.

Przepisy ustawy o ochronie (...) nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia z takim interesem gdy działania przedsiębiorcy dotyczą zbiorowości i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta tego przedsiębiorcy, czyli gdy są powszechne.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z godzeniem w prawa nieograniczonej grupy konsumentów, którzy zawarli bądź zamierzali zawrzeć umowę z Grażyną Klimczak. Powyższy fakt decyduje o tym, iż trzecia przesłanka została spełniona.

Jak zostało wskazane powyżej, Grażyna Klimczak poinformowała, iż dokonała zmiany Ankiety oraz Regulaminu poprzez dodanie do niego dwóch nowych punktów o treści:

1. Właścicielem Wojewódzkiego Ośrodka Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych „WIEDZA” z siedzibą w Łodzi, ul. Piotrkowska 232 jest Prezes – Grażyna Klimczak.

2. Prezes Grażyna Klimczak jest podmiotem praw i obowiązków stosunków prawnych powstałych na podstawie umów zawartych pomiędzy Wojewódzkim Ośrodkiem Kształcenia Zawodowego i Języków Obcych „WIEDZA” a uczestnikami kursów językowych.

Na dowód tego twierdzenia Grażyna Klimczak przedstawiła poprawioną Ankietę uczestnika kursu językowego. Na poparcie tego twierdzenia przedstawiła wzór nowej umowy. Prezes Urzędu uznał, iż nie jest wystarczającym dowodem zaniechania praktyki przedstawienie jedynie nowego wzorca umowy, z uwagi na brak wykazania, iż praktyka została zaniechana także wobec klientów, którzy zawarli z Grażyną Klimczak umowy na obecny rok szkolny. Powyższe argumenty dały podstawę do nakazania zaniechania stosowania praktyk przez Grażynę Klimczak.

Wobec spełnienia przesłanek koniecznych do stwierdzenia praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...) organ antymonopolowy orzekł jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Łodzi.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i
Konsumentów Dyrektor Delegatury
w Łodzi

Iwona BIELSKA

Otrzymuje:

Grażyna Klimczak
ul. Ajnenkiela 20
91-357 Łódź

